

SMÅGRUPPER I FÖRSAMLINGEN

I en liten grupp kan du växa som människa och formas som lärjunge till Jesus. Det är en plats att komma närmare både Gud och dina medvandrare. I det här häftet delar vi tankar och erfarenheter kring hur vi formar fungerande och livsnära smågrupper.

INNEHÅLL

Inledning – den lilla gruppen har hjälpt mig att växa	3
Varför smågrupper?.	4
Smågruppens tre dimensioner: upp, in, ut.	5
Fyra byggstenar i en smågrupp	6
När gruppen växer	11
Smågrupper har ett bäst före-datum	12
Praktiska frågor.	13
Att vara smågruppsledare.	15
Utmaningar och problem	16
Livsnära smågrupper hjälper församlingen att växa.	19
Resurser och material.	20
Appendix 1 – Biblisk och historisk grund för smågrupper	21
Appendix 2 - Tips för de första samlingarna i en nystartad grupp.	22
Appendix 3 – Pedagogiska verktyg	24

Den var utan tvekan
den viktigaste faktorn
för att jag skulle växa
som kristen och lära
mig att följa Jesus.

Inledning – den lilla gruppen har hjälpt mig att växa

JAG KOM TILL tro på Jesus och började följa honom när jag var 15 år. Något halvår efter min omvändelse startade jag en liten bönegrupp tillsammans med några vänner. Vi träffades en kväll i veckan för att lovsjunga, studera Bibeln, samtala och be. Bönegruppen höll ihop med ungefär samma personer under hela gymnasietiden. Den var utan tvekan den viktigaste faktorn för att jag skulle växa som kristen och lära mig att följa Jesus. Det var i den lilla gruppen jag lärde mig att be högt tillsammans med andra. Det var där jag lärde mig prata om Bibeln och tron på ett livsnära och personligt sätt. Det var i den lilla gruppen som jag öppnade mig och vågade berätta om mina svårigheter och det var där som jag började använda mina gåvor och upptäckte vad Gud hade lagt ner i mitt liv. I gruppen formades vi till lärjungar och vi sände ut varandra i tjänst och mission.

När jag några år senare var med och startade en ny församling i det mångkulturella höghusområdet Råslätt utanför Jönköping var det en självklarhet att satsa på smågrupper. Vi började med en liten grupp som samlades i ett hem och det blev snart fler

smågrupper. Än idag, 40 år senare, samlas de flesta smågrupperna i min församling varje vecka och de är församlingens hjärta.

Det är många utmaningar med att få smågrupper att fungera på ett bra sätt. Jag hoppas att det här häftet ska vara till hjälp för den som vill satsa på smågrupper. Du kanske funderar på att starta en grupp själv, eller du vill få igång smågruppsarbetet i din församling. I det här häftet får du praktiska råd och tips som kan hjälpa dig att få smågruppen att fungera på ett bra sätt. Du får också lite hjälp med hur du ska hantera några av de problem och svårigheter som kanske kommer att uppstå längs vägen.

*Jonas Melin
pionjärkonsulent SAM*

Det som verkligen förändrar livet är att bygga relationer och lära känna varandra på djupet, att samtala, be, uppmuntra och utmana varandra att ta nya steg.

Varför smågrupper?

ATT KRISTNA SAMLAS i små grupper i hemmen började redan under Nya testamentets tid och har varit viktigt i många rörelser genom hela kyrkohistorien. Grupperna har haft olika namn, men det gemensamma har varit att bygga gemenskap, uppmuntra varandra att växa som lärjungar och dela evangeliet vidare. Vi kan kalla det bönegrupp, cellgrupp, hemgrupp, husförsamling eller konnektgrupp. Det spelar ingen större roll vilka ord vi använder. Det viktiga är att vi har smågrupper och att vi får dem att fungera väl, så att vi lär känna Jesus bättre, bygger gemenskap och når nya människor.

Huvudsyftet med smågrupper är alltså att vi ska växa som lärjungar till Jesus. Att gå på gudstjänster, läsa böcker eller lyssna på undervisning online kan ge mycket. Men det som verkligen förändrar livet är att bygga relationer och lära känna varandra på djupet, att samtala, be, uppmuntra och utmana varandra att ta nya steg. Vi lär känna Jesus bättre när vi läser Bibeln tillsammans med andra och delar våra tankar och erfarenheter. Om du längtar efter att växa som kristen, så rekommenderar vi att du är med i en smågrupp.

En smågrupp
behöver balans
mellan omsorgen
om varandra och
utmaningen att nå
nya människor.

Fyra byggstenar i en smågrupp

Utifrån dessa tre dimensioner i smågruppens liv kan vi tala om fyra byggstenar, som är viktiga om smågruppen ska fungera som det är tänkt. De fyra byggstenarna är följande:

- Gemenskap
- Bön och tillbedjan
- Bibelsamtal
- Att finnas till för andra

I. Gemenskap

Om en smågrupp ska fungera bra är det viktigt att ta tid för att bygga relationer. En bra ordning är att börja alla samlingar med att fika eller äta tillsammans. Gemenskap byggs också när vi gör saker tillsammans och det är inte fel att avsätta en kväll för någon aktivitet som man tycker är rolig. Det är viktigt att göra roliga saker tillsammans. När man startar en ny grupp kan det vara bra att avsätta tid för att alla ska få berätta sin livshistoria.

Det skapar en kultur av öppenhet och äkthet och det har man stor nytta av i längden. När man med tiden lär känna varandra på djupet upptäcker man också mer av de andras svårigheter, sår och problem och man får möjlighet att stötta varandra både andligt, socialt och praktiskt. ”Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag”, skrev Paulus (Gal 6:2). I smågruppen kan vi praktisera den kärlek som Jesus talade om. ”Som jag har älskat er ska ni också älska varandra. Alla ska förstå att ni är mina lärjungar om ni visar varandra kärlek” (Joh 13:34-35).

När andra ser kärleken kan de upptäcka Gud. Därför är det viktigt att smågruppen inte blir alltför sluten och inåtvänd, utan att man har en öppenhet att bjuda in nya människor. Här kan det bli en spänning mellan vårt behov av trygghet å ena sidan och vårt uppdrag å den andra sidan. En smågrupp behöver balans mellan omsorgen om varandra och utmaningen att nå nya människor. Utan omsorg kommer relationerna att vittra sönder och personerna må dåligt. Utan en utmanande uppgift kommer det i längden att bli tråkigt och gruppen stagnera. Den rätta balansen kan man hitta i att vara en välkomnande och

En smågrupp är en bra plats att utveckla den gemensamma bönen.

inneslutande gemenskap. Redan från början är det viktigt att ha detta uttalat.

2. Bön och tillbedjan

En självklar del i smågruppens liv är att möta Gud tillsammans i tillbedjan, lovsång och bön. Vi nämner här tre bibeltexter som lyfter fram detta. Till att börja med ett ord från Jesus, och därefter ord från Paulus och Jakob:

”Vidare säger jag er: allt vad två av er kommer överens om att be om här på jorden, det skall de få av min himmelske fader. Ty där två eller tre är samlade i mitt namn är jag mitt ibland dem” (Matt 18:19-20).

”Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rikedom och med all sin vishet. Lär och vägled varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjung Guds lov i era hjärtan” (Kol 3:16).

”Bekänn därför era synder för varandra, och be för varandra att ni skall bli botade. Den rättfärdiges bön har kraft och gör därför stor verkan” (Jak 5:16).

Börja samlingen med att tacka och tillbe Gud tillsammans. Rikta in er på Gud och vem han är. Sjung gärna några lovsånger. Om man inte har någon musiker i gruppen kan man använda exempelvis Spotify eller Youtube för att leda sången. Efter bibelsamtalet kan det vara bra att ta tid för bön. Alla bör få möjlighet att dela böneämnen och man kan be tillsammans och för varandra. Att dela personliga saker och få personlig förbön stärker gemenskapen i gruppen.

I en del grupper kan det vara svårt att be tillsammans, speciellt om många är ovana att be högt. En smågrupp är en bra plats att utveckla den gemensamma bönen. Uppmuntra att be korta böner. Det kan räcka med bara en eller ett par meningar. Om många är ovana att be högt är det bra att prata om det på någon av de första samlingarna, så att alla förstår att det är okej att känna sig osäker.

3. Bibelsamtalet

”Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rikedom och med all sin vishet. Lär och vägled varandra...” (Kol 3:16).

Paulus skriver att Kristi ord ska bo ibland oss och att vi ska lära och vägleda varandra. Det är detta som sker när vi läser Bibeln tillsammans och samtalar om innehållet.

Bibelsamtalet är en viktig del av samlingen. Paulus skriver att Kristi ord ska bo ibland oss och att vi ska lära och vägleda varandra. Det är detta som sker när vi läser Bibeln tillsammans och samtalar om innehållet. Ett bra sätt är att läsa igenom bibelböcker tillsammans, börja förslagsvis med ett av evangelierna. Man läser ett kapitel varje vecka och uppmanar alla att läsa det i förväg inför samlingen. I samlingen börjar man samtalet med att läsa kapitlet högt tillsammans, så att alla har det aktuellt. Ofta börjar samtalsledaren med att säga: "Vad har talat till er vid läsningen av det här kapitlet?". Andra öppna frågor kan också vara bra som inledning: "Vad hakar du upp dig på? Vad känner du? Vad utmanar dig?". Någon tar upp en tanke och sen är samtalet igång. Samtalsledaren ser till att ingen pratar för mycket, och kommer in med nya frågor när det blir tyst. Ibland spårar samtalet ur och hamnar på sidospår och då är det ledarens uppgift att föra tillbaka det till texten. För att hålla sig till huvudsaken kan det vara bra att ställa frågor som: Vad säger texten om Gud? Vad säger texten om Jesus? Vad säger texten om oss? Vad ska vi göra åt detta nästa vecka?

Det finns flera olika metoder som kan hjälpa till att skapa struktur för bibelsamtalet. Här presenteras tre av dem.

H3-metoden

H3-metoden går ut på att varje bibelsamtal landar i att man tar med sig något för huvudet, något för hjärtat och något för händerna. I avslutningen av samtalet kommer man överens om en eller ett par saker under varje rubrik. Någon skriver ner vad man kommit överens om och delar det med övriga på något sätt, till exempel i en gemensam grupp på sociala medier.

Huvud - Vad kan vi lära oss av den här texten? Får vi någon kunskap om Gud och världen? Vad säger texten och hur ska vi tolka den? Vad får det för konsekvenser för det vi tror på? Finns det viktiga fakta att komma ihåg?

Hjärta - Vad berör mig/oss och vad talar till mig/oss? Hjärtat handlar om vilja och känslor. Det berör livet med Gud och med varandra i gemenskapen. Det berör vår djupaste identitet.

Händer - Vad ska jag/vi göra utifrån den här texten? Finns det något konkret som jag/vi kan göra under den kommande veckan? Det handlar om att bli ordets görare och inte bara hörare. Tillämpning är också att ge vidare. Kan jag ge det jag lärt mig vidare till någon annan under den kommande veckan?

Vi rekommenderar att man läser Bibeln tillsammans. Det sätter Guds ord i centrum, kräver inte så mycket förberedelser och det är lätt för nya att komma in i samtalet.

1. Se till exempel Stefan Sigfrids, *DBS – Att läsa, förstå och praktisera Bibeln*, Pingst Pastor 2013

2. Att starta och utveckla smågrupper, Frälsningsarméns youtubekanal

Upptäckande bibelsamtal (DBS – Discovery Bible Study)

Upptäckande bibelsamtal (DBS)¹ är en internationell metod som används i många olika sammanhang. Upplägget är enkelt. Man läser ett textavsnitt högt tillsammans (helst inte ett helt kapitel, läs gärna två gånger). Sen svarar man på fyra frågor:

1. Vad står det? (börja med att hjälpas åt att återberätta texten med egna ord, utan att titta i texten).
2. Vad betyder det?
3. Vad behöver jag göra?
4. Vem kan jag dela det här med?

Avsikten är att bibelläsningen ska leda till praktik och att man ger det vidare, på så sätt skapas en rörelse där fler och fler människor dras in.

Frälsningsarméns fyra frågor

I Frälsningsarméns videoundervisning om att starta och utveckla smågrupper² presenteras en modell med fyra samtalsfrågor. Även här börjar man med att läsa texten högt tillsammans och sen samtalar man om dessa frågor.

1. Hur handlar Gud här?
2. Vad säger texten om Jesus?
3. Vad säger texten om människor?
4. Om jag tar bibelordet på allvar, vad innebär det för mig imorgon?

Bibeln eller andra böcker?

Vi rekommenderar att man läser Bibeln tillsammans. Det sätter Guds ord i centrum, kräver inte så mycket förberedelser och det är lätt för nya att komma in i samtalet. Men ibland vill en smågrupp välja att använda en kristen bok eller ett studiematerial att utgå ifrån i samtalet. Det kan också fungera bra, men kräver mer förberedelser av alla deltagare, eftersom alla behöver läsa ett avsnitt i boken före samlingen. Detta kan fungera om man har en mycket studiemotiverad grupp men det bör vara för en begränsad tid, eftersom det är svårare att ta in nya under tiden.

Därför är det viktigt att redan från början ha ett uttalat mål att nå nya människor och att man inte tappar missionsperspektivet i gruppen.

APG 1:8

Men ni skall få kraft när den heliga anden kommer över er, och ni skall vittna om mig i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns.

3. Se till exempel materialet *Jesus på arbetsplatsen* av Scott Breslin, <https://omsverige.se/?s=jesus+p%C3%A5+arbetsplatsen>

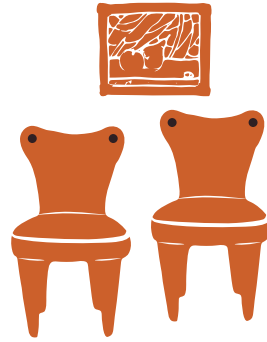
4. Att vara till för andra

Som kristna är vi alla kallade att vara vittnen om Jesus Kristus (Apg 1:8) och vara människofiskare (Mark 1:16-18). Vi är kallade att vara jordens salt och världens ljus (Matt 5:13-16) och att göra lärjungar bland alla folk (Matt 28:18-20). Denna kallelse bör präglade även den lilla gruppen i församlingen.

Att vara utåtriktad är utan tvekan den största utmaningen för en smågrupp. Det är lätt att gruppen blir inåtvänd och bara fokuserar på de egna behoven. Därför är det viktigt att redan från början ha ett uttalat mål att nå nya människor och att man inte tappar missionsperspektivet i gruppen. Som tidigare nämnts finns det ett spänningsfält mellan vårt behov av trygghet och vår längtan efter att nå nya människor. Vi är rädda att nya människor ska rubba vår trygghet och därför tvekar vi inför att välkomna nya. Därför är det viktigt att gruppen hittar en balans mellan trygghet och utmaning, så att den inte tappar bort uppdraget.

Det finns flera olika sätt som smågruppen kan vara engagerad i att nå nya människor. Här följer några förslag:

1. Stötta varandra att vara vittnen i våra olika livssituationer: på arbetet, i skolan, bland grannar och i familjen. Prata om att vara vittnen och be för de människor som finns i deltagarnas nätverk.³
2. Vid speciella tillfällen (till exempel jul, påsk, sommar, födelsedagar) kan man bjuda in till en samling eller fest, som är mer öppen och lättsam. Det kan vara ett bra sätt att introducera nya människor till gemenskapen och ett första steg att närma sig smågruppen.
3. Man kan göra missionella och utåtriktade saker tillsammans som grupp. Några förslag: bjuda på pannkakor och kaffe på torget, städa grannskapet, hjälpa en granne att måla huset, starta ett språkcafé eller något annat som gör att gruppens medlemmar kan knyta nya kontakter och bygga relationer.
4. När det finns personer som vill komma till gruppen bör dessa vara välkomna. Om gruppen av något skäl inte kan växa mer eller blir för stor kan några av medlemmarna starta en ny grupp så att alla får plats (se nedan).

När gruppen växer

ETT VANLIGT SÄTT att tänka är att en grupp som växer ska delas i två nya grupper. Vår erfarenhet är att detta ofta blir problematiskt. Dels för att det är svårt att dela så att alla blir nöjda, dels för att det blir två nya grupper där båda måste göra en nystart och hitta sitt sätt att fungera.

Det finns ett annat sätt som är bättre. Det är att sända ut några få från den växande gruppen för att starta en ny grupp. Man gör alltså inte en delning utan en nyplantering av en ny grupp. Så här kan det gå till:

1. Prata om att gruppen nu har blivit för stor och att det är dags för nästa steg. Det är dags att sända ut några för att starta en ny grupp med nya människor som vill vara med. Be om Andens ledning för vilka som ska sändas ut. Säg till alla att söka Gud och be om hans ledning. Räkna med att Gud lägger på någons hjärta att starta en ny grupp.

2. De som känner Guds ledning att starta en ny grupp sänds ut från gruppen (kanske tar de med sig någon från gruppen som vill följa med) och bjuder in andra att vara med i den nya gruppen.
3. Den gamla gruppen finns kvar, behöver inte börja om från början, men kan ta emot nya personer och växa. På detta sätt får även den gamla gruppen ny energi och vitalitet.

Efter ungefär 18 månader behövs en förändring om gruppen ska behålla sin energi och vitalitet.

Smågrupper har ett bäst före-datum

ALLA SOM HAR jobbat med smågrupper har säkert lagt märke till att det finns en risk för stagnation. Man börjar med stor entusiasm och mycket energi och det känns roligt och spännande. Efter ett tag kan det kännas enformigt och tråkigt, särskilt om det är samma människor år efter år. Därför kan det vara bra att tänka att en smågrupp, liksom en liter mjölk, har ett bäst före-datum. Om smågruppen får gå på för länge kan den, precis som mjölken, bli lite sur.

Det går naturligtvis inte att säga hur länge en grupp kan hålla på, men ett mått att ta fasta på är att sätta bäst före-datumet 18 månader efter starten. Alla grupper är unika och det här är ingen absolut regel, men efter ungefär 18 månader kan det behövas en förändring om gruppen ska behålla sin energi och vitalitet. Det kan handla om att det kommer in nya människor, att några sänds i väg för att starta en ny grupp, eller någon annan tydlig förändring.

Vi rekommenderar att man har detta uttalat från början när man startar en grupp, så att alla är förberedda på förändring. Förändring är jobbigt och det finns ett inbyggt motstånd. Visionen behöver därför vara tydlig. Man kan till exempel säga så här:

”Nu startar vi en ny grupp tillsammans. Vi hoppas att vi ska få en bra tid tillsammans där vi får växa som lärjungar. Men vi ska inte vara tillsammans för evigt. Vi hoppas på att nya människor ska komma med och att vi kan växa och starta nya grupper. Be att Herren ska låta oss växa och räkna med att det blir en förändring om ca 18 månader.”

Det är viktigt att alla som vill vara med i en grupp verkligen hittar en där de kan vara med.

Praktiska frågor

Hur bildas grupper?

Det bästa är om nya grupper bildas organiskt och bygger på de relationer och nätverk som redan finns. När smågrupper redan finns i en församling sker detta ganska mycket av sig själv, eftersom grupperna växer och nyplanteras genom att själva inbjuda nya människor. Samtidigt är det viktigt att någon samordnar det hela och håller koll på att det fungerar. Det är viktigt att alla som vill vara med i en grupp verkligen hittar en där de kan vara med. Vi rekommenderar därför att församlingen har en kontaktperson för den som vill vara med i en smågrupp.

När man ska introducera smågrupper i en församling för första gången bör även detta ske så organiskt som möjligt, så att det bygger på de nätverk som finns i församlingen. Gör inte en enbart geografisk indelning. Det är ofta en fördel om det finns en blandning av åldrar och bakgrund i en smågrupp, men en alltför stor spännvidd kan göra gruppen svårarbetad. Här är det viktigt med lyhördhet och ledarskap. Ibland kan det vara lämpligt med mer homogena grupper, till exempel för tonåringar eller för dem som behöver ha samlingar på ett annat språk.

Hur stor ska gruppen vara?

Smågruppens storlek kan variera utifrån personligheter och behov. Vanligtvis rekommenderas att en smågrupp har 6–10 deltagare. När man blir fler än tio, minskar i regel delaktigheten och några blir tysta. Då är det dags att tänka på nästa steg. Det kan vara lämpligt att vara 5–6 deltagare när man startar en ny grupp så att det finns utrymme och vilja att växa.

Hur ofta ska gruppen träffas?

Om man ska bygga nära relationer och dela livet behöver man träffas ofta och regelbundet. Det bästa är om gruppen kan samlas en gång i veckan. Störst stabilitet blir det om man har samma tid varje vecka. Varannan vecka kan också fungera, men blir det mer sällan än så är det svårt att utveckla livsnära smågrupper.

Att samlas i hemmen ger möjlighet att praktisera gästfrihet och skapar förutsättningar för att dela livet och hjälpa varandra.

När och var träffas gruppen?

Det viktigaste är att hitta en tid som passar för deltagarna. Detta kan vara en stor utmaning i vår tid och därför kan det vara lämpligt att ta in denna aspekt redan i gruppindelningen. Det underlättar om församlingen avsätter en kväll i veckan som är avsedd för smågrupperna och undviker att ha annan verksamhet den kvällen. Sen kan grupper samlas på andra tider om det fungerar bättre.

Det är en fördel att samlas i deltagarnas hem ifall det är möjligt. Att samlas i hemmen ger möjlighet att praktisera gästfrihet och skapar förutsättningar för att dela livet och hjälpa varandra. Ibland fungerar det inte att samlas i hemmen och då kan andra typer av lokaler också fungera. Varje grupp bör hitta den mest praktiska lösningen i sin situation. En del grupper samlas alltid i samma hem, andra flyttar runt mellan olika hem. Någon grupp samlas på ett café och en annan i kyrkans lokaler. Det finns många olika lösningar.

Vem är ledare för gruppen?

Alla grupper behöver en ansvarig ledare. Församlingsledningen behöver ta ansvar för att rekrytera och träna smågruppsledare. Mer om detta i nästa avsnitt.

Vad gör man på de första samlingarna?

I Appendix 1 i slutet av detta häfte finns det några tips på hur man kan lägga upp de tre första samlingarna i en nystartad grupp.

Att vara smågruppsledare

VARJE SMÅGRUPP BEHÖVER en ansvarig ledare. Någon behöver ha huvudansvaret för att gruppen fungerar bra och utvecklas åt rätt håll. Därför är det viktigt att det finns en uttalad ledare, som har mandat att ta tag i sådant som behöver åtgärdas. Ledaren är en nyckelperson för att den lilla gruppen ska fungera på ett bra sätt. Om gott ledarskap saknas, kommer gruppen att fungera dåligt. Ledaren gör inte allting själv, men har ansvar för att gruppen fungerar som den ska. Man kan dela på ansvaret i samlingarna så att flera får pröva på att leda samtalet eller bönestunden. Nya ledare utvecklas genom att man delar ut ansvaret och låter många hjälpa till. Ledaren ska inte kontrollera, utan frigöra andra och släppa fram andra, men samtidigt vara beredd att styra upp när det behövs.

Smågruppsledaren bör vara andligt mogen och ha en förmåga till öppna och ärliga relationer. Naturligtvis behöver ledaren ha gruppens förtroende. Den som ska vara smågruppsledare behöver både teoretisk och praktisk träning för uppdraget. När

Vad en ledare gör

- Tar ansvar för att gruppen fungerar
- Har koll på hur deltagarna mår
- Tar tag i problem när det behövs
- Håller i den långsiktiga planeringen
- Hjälper andra att växa och ta ansvar
- Tränar nya ledare

Vad en ledare inte gör

- Pratar mest av alla
- Leder alla samlingar
- Fattar alla beslut
- Svarar på alla frågor
- Gör allt själv

en församling startar upp ett smågruppsarbete bör församlingsledningen ta ansvar för att rekrytera och träna smågruppsledare. När smågrupperna väl är igång bör man se till att alla ledare tränar nya ledare i smågrupperna, så att nya ledare växer fram i varje grupp. Det är så man kan få se tillväxt av både ledare och grupper.

Någon i församlingsledningen bör ha ansvar för att stödja och hjälpa ledarna i deras uppgift och det är lämpligt att ha ledarsamlingar ett par gånger per termin.

Allt viktigt har sina utmaningar, så även smågruppen.

Utmaningar och problem

DET FINNS MÅNGA utmaningar i en smågrupp och förr eller senare kommer det att dyka upp problem. Det är bara så livet är helt enkelt. Allt viktigt har sina utmaningar, så även smågruppen. Här listas vanliga problem som kan dyka upp längs vägen.

Brist på överlåtelse

Om en smågrupp ska fungera i längden behövs det en gemensam överlåtelse. Det är viktigt att alla är överens om att satsa på gruppen och prioritera gruppens samlingar. Detta är grundförutsättningen för ett framgångsrikt bygge. Finns inte denna överlåtelse kommer många att ge upp när de första problemen dyker upp. Deltagarna kommer att prioritera annat och känna att de inte har tid för gruppen. Detta problem kan undvikas om man pratar om vikten av överlåtelse när gruppen startar och kommer överens om vad denna överlåtelse innebär.

En person tar över

Ett annat vanligt problem är att en person tar över och blir dominerande när gruppen samlas. Det finns flera olika personlighetstyper som kan skapa problem.

Den pratsamme. Det är viktigt att inte en person dominerar samtalet, utan alla måste få komma fram ungefär lika mycket. Den som pratar mycket och alltid vill föra fram sina åsikter och problem måste bromsas (Jak 1:19b).

Den som har alla svar. En del människor har svar på allt och vill gärna tala om dem. I en grupp är det viktigt att först och främst lyssna till andra. Ingen (inte ens ledaren) har alla svar.

Maktmänniskan som medvetet eller omedvetet vill styra och kontrollera kan få en hel grupp att låsa sig och i värsta fall få många medlemmar att lämna den. Maktmänniskan använder olika strategier för att skapa osäkerhet och få igenom sin vilja, som till exempel att skuldbelägga andra, förlöjliga någons förslag, spela martyrer eller få vredesutbrott. Observera att personen i fråga inte alltid är medveten om detta beteende.

Den negative har en tendens att alltid vara missnöjd och kritisk mot andra inom och utanför gruppen.

Det är bra att först försöka lösa problemet utan direkt konfrontation genom att leda samlingarna varsamt. Avbryt den som

Vi kan alltså konstatera att det är helt avgörande för församlingen att satsa på smågrupper om den vill växa i både kvalitet och kvantitet.

Livsnära smågrupper hjälper församlingen att växa

I INLEDNINGEN UTTRYCKTES att smågrupper är viktiga för att vi ska växa som kristna på ett personligt plan. I avslutningen vill vi också betona att smågrupper inte bara är viktiga för individen, utan också för hela församlingen. I den forskning som bedrivits internationellt genom Naturlig församlingsutveckling (NFU)⁴ har man konstaterat att det finns åtta kvalitativa särdrag som är viktiga för att en församling ska växa och utvecklas positivt. En

av dessa faktorer är att församlingen har livsnära smågrupper. Vi kan alltså konstatera att det är helt avgörande för församlingen att satsa på smågrupper om den vill växa i både kvalitet och kvantitet. Vi hoppas att det här häftet har inspirerat och utmanat dig och din församling att satsa på livsnära smågrupper.

4. Läs mer om NFU här:
<http://forsamlingsutveckling.se/>

Resurser och material

Videoundervisning på Youtube

Att starta och utveckla smågrupper med Ewa-Marie och Markus Kihlagård
Frälsningsarmén

Grundkurs om kristna smågrupper, Markus Holmbom
Pingstkyrkan Skellefteå

Böcker

Spänt läge – utmaningarna varje smågrupp möter, Bill Donahue och Russ Robinson, Marcus förlag 2006

DBS – Att läsa, förstå och praktisera Bibeln, Stefan Sigfrids, Pingst Pastor 2013

Tillsammans är vi starka – om konsten att bygga hälsosamma hemgrupper, Fredric Carlmatz,
Evangelie förlag 2021

Det finns en stabil biblisk grund för att bygga en församling med smågrupper.

MATT 18:19-20

Vidare säger jag er: allt vad två av er kommer överens om att be om här på jorden, det skall de få av min himmelske fader. Ty där två eller tre är samlade i mitt namn är jag mitt ibland dem.

APG 2:46

De höll samman och möttes varje dag troget i templet, och i hemmen bröt de brödet och höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje.

I KOR 16:19

Församlingarna i Asien hälsar till er. Aquila och Prisca och församlingen som möts i deras hus hälsar hjärtligt till er, sina medkristna.

APPENDIX I

Biblisk och historisk grund för smågrupper

I **NYA TESTAMENTET** kan vi se hur viktigt det är med små grupper både för att bygga nära gemenskap och för att växa som kristen. Det syns tydligt i hur Jesus tränade sina lärjungar. Det var många som följde Jesus, men han valde ut tolv lärjungar, som han delade mer med (Mark 3:13-14). Bland de tolv fanns det en inre krets av tre lärjungar (Mark 9:2, 14:32-33). När Jesus talar om församlingen nämner han betydelsen av minigrupper på 2-3 personer (Matt 18:19-20), som både ber tillsammans och vägleder varandra. När Jesus sände ut lärjungarna att predika fick de också gå två och två (Mark 6:7, Luk 10:1).

När vi läser om den första församlingen i Jerusalem ser vi också vikten av de små grupperna. Den första församlingen byggde en stark gemenskap där man delade livet och tog hand om varandra. Det fungerade därför att man samlades i mindre grupper i hemmen. Apostlagärningarna berättar att de samlades både i templet och i hemmen, och det visar på den balans som behövs mellan större och mindre samlingar om församlingen ska växa och utvecklas (Apg 2:46).

Det här mönstret fortsatte när evangeliet spreds ut och församlingar grundades på nya platser. Överallt samlades man i hemmen och det avspeglar sig i hälsningarna i Paulus brev (se Rom 16:5, 1 Kor 16:19, Kol 4:15). Vi vet förstås inte hur många som kunde samlas i ett hem. Det varierade säker hur stora dessa husförsamlingar var, men det är helt klart att små grupper spelade en mycket stor roll i församlingslivet på Nya testamentets

tid. Det finns en stabil biblisk grund för att bygga en församling med smågrupper.

När vi läser om vad som hänt i kyrkans historia kan vi konstatera att smågrupper har spelat en viktig roll i nästan alla förnyelse- och väckelserörelser genom hela kyrkans 2000-åriga historia. Det gäller även den pietistiska väckelsen som ledde fram till att Svenska Alliansmissionen bildades. Pietismen kom till Sverige på 1700-talet och den spreds genom att man samlades i hemmen för att läsa Bibeln, be tillsammans och vägleda varandra. Makthavarna i kyrkan och staten var motståndare till väckelsen och försökte stoppa den genom att förbjuda smågrupperna. På den tiden kallades smågrupperna för konventiklar och 1726 kom en lag som fick namnet Konventikelplakatet. Den stadgade att man inte fick samlas i ett hem för att be och läsa Bibeln om det inte var en präst närvarande och den gällde som svensk lag ända fram till 1858. Väckelsefolket fortsatte ändå att samlas i små grupper och väckelsen gick inte att stoppa. Även i den karismatiska förnyelsen i Sverige på 1970-talet hade smågrupperna en stor betydelse. Då kallades de ofta för bönegrupper och man ägnade mycket tid till lovsång, förbön och praktiserande av Andens gåvor.

Uttrycksätten och namnen kan variera, men vi kan konstatera att smågrupper har en stor betydelse för att den kristna rörelsen ska utvecklas och växa.

APPENDIX 2

Tips för de första samlingarna i en nystartad grupp

DET KAN VARA svårt att komma i gång med en ny grupp. Här kommer förslag på vad ni kan göra de tre första samlingarna. Kanske hittar ni något här som ni vill använda. En bra sak man kan göra när man startar en ny grupp är att låta alla deltagare berätta sin livshistoria på 20–30 minuter. Man kan till exempel låta en person berätta på varje samling tills man gått igenom alla.

Första samlingen: lär känna varandra

1. Börja med att fika tillsammans.
2. Be tillsammans för samlingen.
3. Berätta något som hänt under veckan (positivt och/eller negativt).
4. Alla väljer ett bibelord som han/hon tycker om och delar det med de andra (säg gärna till alla i förväg så att de är förberedda på detta).
5. Samtala om hur ni vill att gruppen ska fungera. Vad har ni för förväntningar? Vad har gruppen för vision och mål? Vad ska ni göra på samlingarna? Vad ska ni läsa i Bibeln och hur ska ni lägga upp bibelsamtalet? Hur mycket är ni beredda att prioritera samlingarna?
6. Avsluta med att be tillsammans. Lägg fram personliga böneämnen. Be korta böner så att flera vågar be.

Andra samlingen: att be tillsammans

1. Börja med att fika tillsammans.
2. Inled samlingen med en kort bön.
3. Dagens tema är bön. Hur vill vi att bönen ska fungera i gruppen? Dela era erfarenheter av gemensam bön (positiva och negativa). Är det svårt att be högt? Hur kan man underlätta den gemensamma bönen?
4. Läs några texter om bön från Matteusevangeliet: Matt 6:5-15, 7:7-11, 18:19-20. Finns det något i dessa texter som ni kan ta fasta på i er gemensamma bön i smågruppen?
5. Bestäm något om hur ni vill att bönen ska fungera i gruppen (fri bön, skrivna böner, bönbok, handpåläggning, konkreta böneämnen med mera).
6. Be för varandra på ett sätt som känns bra.

Tredje samlingen: gemenskap

1. Börja med att fika tillsammans.
2. Inled samlingen med bön.
3. Vilka goda och dåliga erfarenheter har du av gemenskap? Låt alla dela något personligt ur sin erfarenhet.

APPENDIX 3

Pedagogiska verktyg

Isbrytare

En enkel samtalsövning för att bryta isen och lära känna varandra bättre. Alla i gruppen ska svara på frågan.

Exempel:

- Berätta om en film du tycker om och varför.
- Om du kunde resa vart du ville, vart skulle resan gå och varför?
- Säg tre ord som beskriver vem du är.
- Berätta om din värsta dag på jobbet.
- Berätta om en avgörande händelse i ditt liv.

Svartvita fotografier

Om man har tillgång till en sats svartvita bilder kan dessa vara bra att använda. Lägg ut alla bilderna på golvet eller på ett bord. Ge en tydlig instruktion, till exempel: "Välj en bild som beskriver hur du känner just nu", eller "Välj en eller två bilder som beskriver din gudsrelation den här veckan". Låt deltagarna gå runt och välja en bild, men de ska inte plocka upp den förrän alla är klara. Flera kan välja samma bild. Låt sedan var och en i tur och ordning plocka upp sin valda bild och berätta varför de valde den. Bilderna hjälper ofta deltagarna att beskriva och berätta på ett djupare sätt.

Frågekort

Det finns olika kortlekar med frågekort för att hjälpa deltagarna att berätta om sig själva och få igång samtal i olika ämnen. Sök på nätet för att hitta något användbart. Det finns även appar med sådana frågor.

Gruppövningar

Ibland kan det vara bra att göra en lite mer fysisk övning där man får använda kroppen.

- **Fyra hörn:** varje hörn i rummet representerar ett svar på frågor som ställs av ledaren. För att värma upp väljer du några neutrala frågor, för att sedan ge mer värdeladdade frågor. Det är bra om det är tydliga svar i tre hörn och ett det fjärde är öppet för "annat". När alla har placerat sig kan man gå runt och några får säga varför de står där de står.
- **Knuten:** Alla står i en ring, blundar och sträcker fram händerna. Sedan går alla in mot ringens mitt och tar tag i två andra händer. När alla har fått tag i händer får alla titta igen. Nu ska gruppen lösa upp knuten och bli en ring igen, utan att någon släpper taget om de händer de fått tag i.
- **Kvadraten:** Ta ett rep som är 5–10 meter långt beroende på hur stor gruppen är. Alla deltagarna ska sätta på sig ögonbindlar. Gruppen ska tillsammans på golvet lägga repet i

